

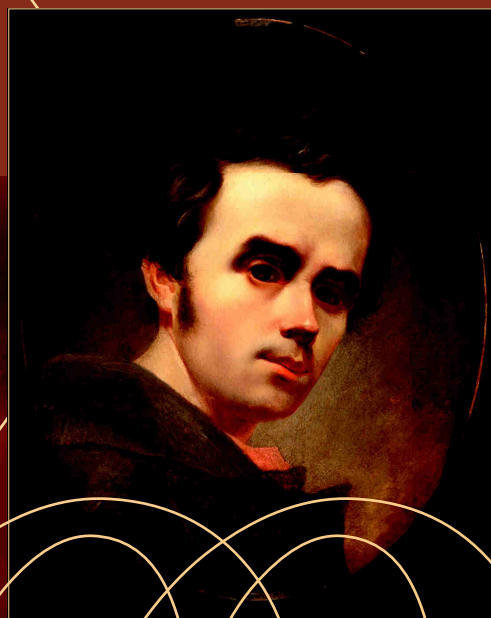
2014 весна № 2(85) Рік XXIII

Ватра

ту хочу жити умирати,
де жили мій отець і мати"

(О. Павлович)

ISSN 1232-2776

... А Ти возстав од гроба,
слово встало.

І слово правди понесли
по всій невольничій землі...

Великдень 2014

Захмарила весна
світ тихо зазеленівся
москалі в Криму
потоптали мир Христа
а світ такий
як розіп'яли Його
не змінився
Пристанув я
темряві в очі подивитись
вітер роздув
моє прагнення
пробував я ще раз
в кінці зрозумів я
в темноті московської диччини
гине і людини уява
і нема Воскреслого Христа
Але, радійте
бо – Христос Воскрес!
Воїстину Воскрес!
щоб варвар москаль щез...

Олександр Маслей

Об'єднання лемків
бажає Вам
радісних Великодніх Свят
Миру в родинах
моліться за московських поган
моліться проти війн
щоб колись і нерозумні зрозуміли
що Христос всім волю дав
Воскресінням Своім!

Христос Воскрес!
Воїстину Воскрес!

На 2014 рік припадає:
100 років од початку I світової війни і мучеництва
русинів в концтаборі Талергоф;
200 років тому пришов на світ Великий Кобзар -
поет Тарас Григорович Шевченко.

Календар вибраних подій, організованих
Об'єднанням лемків в 2014 р.:

XXIV Лемківський ярмарок в Вільхівці - 17-18 травня,
XXXII Лемківська ватра в Ждини - 18-20 липня,
Центр культури ім. Б.-І. Антонича в Горлицях -
запашає в свої пороги без цілий рік

Всеукраїнський фестиваль лемківської культури „Дзвони Лемківщини”
в Монастириськах, Україна - 2-3 серпня 2014 р.

Актуальний і два століття пізніше

«Його повісили на стіну. Сказали, що це святий чоловік... Але його перестали вивчати. Коли вішають на стіну – перестають читати». То слова актора Богдана Ступки про Тараса Шевченка. В тим році 9 марця минуло 200 років з дня народження поета. Поета, котрого одберема барже як символ: знаме, як виглядав, не завше за то знаме, о чим писав, до кого і пошто. За комуністів пришили му ріжни стереотипи, нашмарили «єдину поправну» інтерпретацію творів, т.зн., же писав лем про убогих, проти капіталістів, а і проти Бога – з вирваних з контексту фраз можна видобити вшитко, впровадили цензуру. Мусіли, бо викреслити го з української літератури, як то зробили з десятками інчих назвиск (як наприклад з Б.І. Антоничом) – не мали сили. Зробили з нього старого діда в кожусі і баранячій шапці, а жив лем 47 років і старим не бив; бідного хлопа – а бив претіж академіком Академії мистецтв в Петербурзі. На жаль, людина то так зроблена, же частіше сягат по молитовник чи Біблію, як приходит нещестя, а коли вшитко добрі, то часом сягнути забуде. Кус так і з Шевченком: пам'ятник в кождим селі в Україні стоїт - то і добрі, і дос в тім році, думам, дуже люди припомнуло собі верси з Тарасових віршів. І зрозуміли їх гллубше, а може і до «Кобзаря» сягнули. А ту акурат 200 років! Таки історія любит меандри. В 2014 році цитати з Шевченка отримали новий сенс: «на нашій не своїй землі»; «і могили мої милі москаль розриває... нехай рие, розкопує, не своє шукає». До неоімперіальной політики сусіда пасує: «той неситим оком за край світу зазирає, чи нема країни, щоб загарбать...», чи не о війні інформаційній писав поет: «дуріть дітей і брата сліпого, дуріть себе, чужих людей, та не дуріть Бога»?

Шевченківське слово звучало в тим році в горлицьким Центрі культури ім. Б. І. Антонича 23 марця. Головне заданя, яке поставили перед собом організаторе, полігало на показаню актуальности Шевченка і його творчости. Не вертали-зме тим разом до біографії поета, приближили-зме за то малярску спадщину Кобзаря і його слово. На святі присутний бив еден з героїв Майдану Віталій Карпин, ранений 20 лютого на ул. Інститутській, котрий перебиват на лікуваню в Яслі. Віталій родом з Борислава, Львівської області, містечка добрі знаного лемкам в Польщи, бо мешкат там велика лемківська громада. Дідо Віталія вродився в Устриках, а тепер однашлася іщи родина в Волі

Зміст:

Христос Воскрес!

Актуальна тема - В. Гойсак	3
Давна лемківська пісня „Гей, пливе кача” - В. Гойсак	4
Найдавніша історія лемків - Г. Трохановський	5
Любін - солідарний з Україном - А. Вев'юрка	6
Перемовчани герої Майдану - О. Пиж	7
Мандрівки Лемківщином - Щавник - А. Вев'юрка ...	8
Підтримка для Майдану - А. Вев'юрка	10

200 Ювілей

А што чути на Антоничівці Гайдамаки

З домашньої аптечки - А. Шкурат	17
Презераме стари фотографії і документи	18
З мойой полицки	19
Зі спогадів улючанина - В. Шляхтич	20
П'єса: Акція Вісла - А. Вев'юрка	22
Одишов Іван Красовський	24
Лемківська хроніка	25

Блог. www

Стоднівка IV ЛО в Лігници

- ❖ На обкладинці: „200 років Тарасу Шевченку”. До проєкту використано: автопортрет поета, цитат з поеми поета, фото з київського Майдану.
- ❖ Фото: А. Вев'юрка, В. Келтика, М. Гойсак, Д. Адамські, Б. Бухта, Архів ОЛ, М. Сокач, О. Пиж, Г. Трохановський, О. Маслей.

Цекліньській. Доля захоронила го, хоц отерся о смерт в рядах своей сотні, коли навет тарчи не затримували снайперски кулі. Віталій оповів нам о своїм Майдані, своїх сподіванях.

Од виданя попереднього номеру «Ватри» дуже ся змінило. Революція перемогла, змінилася влада, а Янукович втік з краю. Розумієме, єднак, же то іщи не конец. Нияк не хоче стратити контролю над українськом владом, а і територієм «старший брат» на півночи, котрий не смотрит на якиси міжнародни правила гри, порозуміння, засади... Фактичні од 1 марця Україна перебиват в стані війни з «братньом» Російом – інформаційной, економічної, по части мілітарной, кед возьме під увагу окупацію Криму, а тепер неспокійни ночи на сході краю.

В світлі тих подій, котри ся одбивають тепер в Україні, в світлі нового конфлікту з Російом, най пророцтвом будут слова Шевченка «Борітеся – поборете, вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!»

Вікторія Гойсак

Давна лемківська пісня – жалібний київський плач

Культура духова

Карпатську пісню «Пливе кача по Тисині» знають тепер в цілій Україні, бо сталася она мелодійом пам'яті невинних жертв під час революції в Києві в січні-лютим 2014 р. Появилася дуже перекладів тексту на чужі мови, в тім і на польську, в інтернеті найдемо відео до той музики. Чом власні тота пісня, адже в наших фольклорі має дуже прекрасних і жалібних пісень? Бесідує, же особливо любив єй Михайло Жизневський, білорусин, котрий згинув на вул. Грушевського 22 січня, бив єдном з перших жертв революції. Власні на його похороні звучала она перший раз. Пізніше прашалися під єй звуки з десятками інших героїв Небесной сотні. Версію, знану нам з Майдану, котра отримала назву гімну або реквієму «Небесной сотні», виконує львівський гурт «Пікардійська терція», але пісня мала й інших виконавців різних музичних стилів: Віктор Морозов та Оксана Білозір (1989), „Черемшина” з Канади (The best of Cheremshyna, 1990), Тарас Чубай (альбом „Наші партизани”, 2000), „Пікардійська терція” (альбом „Ельдорадо”, 2002), Мар’яна Садовська.

Текст пісні оповідає о прашанню матери з сином, котрий вирушат, певні, на війну, просит матір не лаяти – не сварити, не проклинати, не споминати о ним злі, - бо, може, згине далеко в чужим краю, чужі люде виберут му яму. Спробувалам однайти інформацію о історії той пісні.

Знаний фольклорист проф. Іван Хланта з Ужгорода в інтерв'ю телеканалу Тиса-1 в програмі «Пряма мова» (повне інтерв'ю можна послухати в інтернеті) бесідує, же першим пісню «Пливе кача» опублікував композитор Д. Задор в збірнику «Народні пісні Подкарпатских русинов» (Ужгород, 1944), а записав єй в с. Воловець на Закарпатю. Науковец уважат, же могла появитися власні на Закарпатю, о чим свідчит назва річки Тиса – Тисина в тексті. Могла виникнути в часи боротьби за перемогу Карпатской України в 1939 р. Фольклорист сам записував ріжні варіанти той пісні в ріжних селах Закарпатя в околицях Рахова, Хуста, Тячова, Іршави. Добрі знають єй особливо в тих селах, де діяли борці за Карпатську Україну.

Пісню «Пливе кача по тисині» чув од своїй мами лемко Володимир Верней - композитор, родом з Одрехови. Пану Володимирови юж 80 років, з родином бив переселений в Україну, мешкат в Тернополи. Володимир Верней запам'ятав, же тисином називали лемки місця при

берегах річок – луки, долини - затоплени на яр водом. Втовди належало би писати тисина з малої букви. Детальніше о розмові з композитором та о лемківських коренях той пісні пише М. Шот в київській газеті Урядовий кур'єр за 1 березня 2014 р. (доступне в інтернеті ukurier.gov.ua).

То - лемківська чи, може, закарпатська? Думам, же то ся не виключат. На Закарпатю тіж од віків мешкають етнічні лемки в районах Великоберезнянським і Перечинським. Зрештом, фольклорні тексти – то тексти мандрівни, легко поширюються, сут переказувани устно, рідко містяться в границях невеликого етнографічного регіону.

Друкуєме варіант тексту, котрий виконує «Пікардійська терція», на їх офіційній сторінці tercia.com.ua доступна повна партитура нот.

(62)

«Гей, пливе кача...»

*Гей, пливе кача по Тисині,
Пливе кача по Тисині.
Мамко ж моя, не лай мені,
Мамко ж моя, не лай мені.*

*Гей, залаєш ми в злу годину,
Залаєш ми в злу годину.
Сам не знаю, де погину,
Сам не знаю, де погину.*

*Гей, погину я в чужім краю,
Погину я в чужім краю.
Хто ж ми буде брати яму?
Хто ж ми буде брати яму?*

*Гей, виберут ми чужі люди,
Виберут ми чужі люди.
Ци не жаль ти, мамко, буде?
Ци не жаль ти, мамко, буде?*

*Гей, якби ж мені, синку, не жаль?
Якби ж мені, синку, не жаль?
Ти ж на моїм серцю лежав,
Ти ж на моїм серцю лежав.*

*Гей, пливе кача по Тисині,
Пливе кача по Тисині...*

Найдавніша історія лемків на основі історичних джерел

Стараньом гуртка Об'єднання лемків в Кракові в п'ятницю 14 березня в приміщеннях Фонду св. Володимира Хрестителя Русі-України перешло спітканя з др габ. Богданом Гальчаком, професором Зеленогірського університету.

Б. Гальчак є автором і співавтором парудесятьох праць, присвячених історії Лемківщини та розвитку політичної думки початку XX століття на Лемківщині. Тема доповіді про. Б. Гальчака - найдавніша історія лемків на основі історичних

Проф. Богдан Гальчак

джерел. Доповідач вказав характер осадництва на Лемківщині, однозначно одшмаряючи тезу про його волоский характер, зазначив домінуючий характер осадництва русинського, тобто українського. Науковець свідомо уживат термінів русинський і український яко тотожні. На самим початку викладу Б. Гальчак зазначив: «на звідання одкаль предки лемків пришли на Лемківщину і в яких обставинах, історики правдоподібно не будут в силі найти вичерпной одповіді, бо не є вірогідних джерел. Появлятсья широкє поле до творіня здогадів, даколи чисто недоречних (...) Однак при захованю здорового розсудку не виглядат она спеціяльні таємничо...»

Б. Гальчак підкреслює, што «лемки - то люде, яки традиційні окресляли себе як русини (назва лемки поширилася на початку XX століття), все визнавали східне віросповіданя, писали кирилицьом, а сам лемківський діалект близко споріднений з українськом мовом. Пересічний поляк ци словак не здолат одріжнити лемківського діалекту од літературной української мови. Лемківщина нагадує такий «трикутник» з широком підставом од східної сторони, котра звужатсья в західнім напрямі. То показує, што хвилі осадництва прибивали до того регіону з східного напрямку». Беручи до уваги тоти факти, можна ствердити, што «предки лемків мусіли прибути

з Русі, тобто України, очевидно не виключат то виключиня Perez них інших етнічних елементів, бо не били они аж так сильни».

Серед численно прибилой публики, била тіж др габ. Олена Дуць-Файфер та др габ. Анджей Земба, відомий антиукраїнський публицист. Пані О. Дуць-Файфер не сподабалися тези др габ. Богдана Гальчака. Виклад наберав вигляду «ярмарковой сварні». Зас пан Анджей Земба зашмарив, медже іншими, што аісторичним є вживаня Perez др габ. Богдана Гальчака терміну Галичина, коли він пише про історію тих теренів в XV століті, бо «тоту назву Галичина нашмарило Австрійське Цісарство аж в XVIII столітню»...

Б. Гальчак терпеливо пояснив, што назва Галичина відноситься до часів Галицко – Волинського князівства, а сам король Данило I Романович Галицкий по своїй коронації приняв титул «RexGalicia» (король Галичини).

Дішло до немериторичних суперечок, др габ. А. Земба прибував застрашити проф. Б. Гальчака тим, што відбере йому наукові звания (sic!). На зауважіння єдної слухачки викладу о тім, што виклад наберає міцно некультурний характер др габ. Анджей Земба звівдасья, ци она є науковцьом? Пані одрекла, што не треба бити науковцьом, штоби знати підставови принципи культури!

Тези, виголошени проф. Б. Гальчаком не подабалися науковцям, яки юж думали, што справа походжіння лемків є «закінчена». Спітканя з науковцьом Зеленогірського університету могло внести штоси нового до дискусії на тоту тему. Дискусії не било, лем за то била пресія др габ. Олени Дуць-Файфер і др габ. Анджея Земби, яки прибували дискредитувати Б. Гальчака, бо не заакцентували його наукових тез. На домір «злого» він не дав ся спровокувати, а виказавсья ретельним і професійним знанньом теми.

Григорій Трохановський

Подяка

Пожертви на статутну діяльність ОЛ
(в тім часопис **Ватра**):

о.Богдан Кішко, Мокре - 210,-
Богдан Цьок, Криниця - 150,-
Еміль Стремецкий, Шпротава – 100,-

Сердечно дякуємо. Спаси Боже!

Охочим допомогти нам
подаємо наш банківський рахунок:

BANK PEKAO SA

83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Редакція **Ватри**

Головна управа ОЛ

Любін - солідарний з Україною

Тоді

Любін - то місто, де в 80-тих роках пролягала кров робітників — гірників. До гнеска тота подія є важним, живим елементом з недавньої історії Польщі, то приклад боротьби за волю люди без зброї, яки станули проти карабінів і танків. Гнеска такой волі і надії потребує Україна. Майдан - то напевно криниця, де Україна черпат силу. Але она потребує іщи нашої солідарности, штоб не чулася сама. Кирвава жертва Небесной сотні побудила нашу єдність в терпіню.

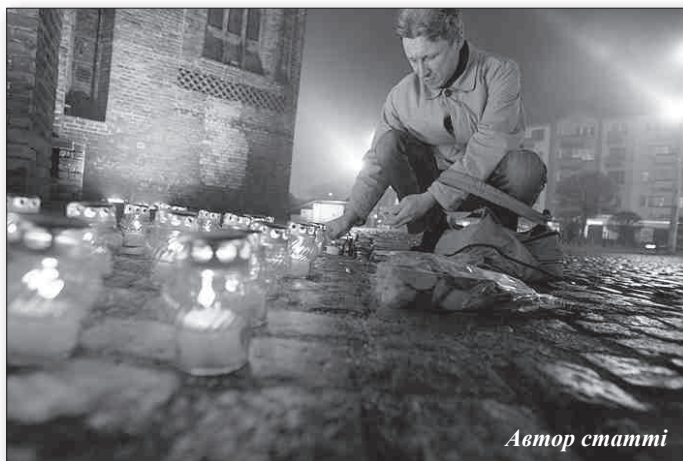
25 лютого о 16 год. в Любіні під пам'ятником Солідарности зобралися люде, яки хотіли віддати чест жертвам Майдану. Організаторами той події були ОУП, ОЛ, Civis Europae і Товаришиня „KROKUS”. Головним координатором була Ксеня Довгань-Доманьска (репрезентуючи місцеві структури ОУП і ОЛ). Медже згромадженима були: Адам Вев'юрка - заступник голови ОЛ, Богдан Пецушок і Юрій Павлици в імени відділу і гуртка з Лігниць, Мар'ян Шагала — колишній голова ОУП в Любіні та Іван Тирпак - голова гуртка ОЛ з Любіна. Місцевий парох Богдан Огородник відслужив під пам'ятником панахиду. Отец перший пришов з синьо-жовтом фаном та завісив єй на пам'ятнику з боку польской. Потім фан прибило веце як і свічок, яки люде принесли зо собом. Перед Панахидом відчитано імена і прізвища жертв Майдану, а Ксеня Довгань-Доманьска прибилизила терпіння українців і поляків в ХХ ст. Хвилином тиши при пісні Небесній сотні “Пливе кача....”

почалася молитва. Медже прибулими були люде з обох Церков, але і поляки. По пісні Вічная память голос забрали люде, які мають родини на Україні та недовго є в Польщі. В сизах висловили подяку для нашої меншини, але і всім полякам, як і Польщі за підтримку для України. На конец вшитки в колі взялися за руки і тим знаком з'єдналися з земльом і народом на Майдані. А сонце Любіна проміннями вказало нам, што Небесна сотня вже вільна, бо герої николи не вмирают, лем до кінця світа голосят правду.

(ав)

Гожів солідаризуєся з Україною

З великом тривогом і смутком смотримо на події, яки діються в Україні од листопада 2013 р. Серця наши заплакали 18-20 лютого, коли в Києві розстрілювано наш народ. 21 лютого люди спонтанно коло Білого Хреста при гожівській римокатолицькій катедрі запалили свічки, яки уформувано в букви UA (Білий Хрест, званий тіж Хрестом Солідарности, од 1981 р. стояв при катедрі, при ним люди молилися, клали квіти і свічки, котри ночом Служба Безпеки прятала, є то символ польской боротьби о волю). 23 лютого

Автор статті

з вікна домівки ОУП вивісили-зме синьо-жовтий прапор з чорним жалібним кіром. В неділю 2 березня 2014 р. в біля тисяча вірних стрінулися на спільній молитві в гожівській Катедрі. Молитви очолили: парох римокатолицької катедральної парафії кс. Збігнев Кобус та о. Дарій Губ'як з грекокатолицької парафії.

Стріча розпочалася молитвом за всіх, яки згинули на Майдані. Потім в концертом виступив чоловічий камерний хор «Боян Дрогобицький» з Дрогобича. Концерт вела Ірина Борушак-Губ'як. Хористи виконали церковну музику знаменитих українських композиторів — Д. Бортнянського, А. Веделя, М. Лисенка, М. Леонтовича, Ф. Гнатишина. Спів хористів очарував згромаджених. Зворушливо слухали вшитких творів. Концерт закінчився гімном «Боже великий, єдиний». По концерті отці і вірні молилися до Господа Бога про мир і волю в Україні.

Мирослав Пецух

Вшанували пам'ят жертв Майдану

*Пам'ятають діди, як свободи не мали,
як з рідної хижки їх виганяли.
Тепер влада Україну хтіла поділити,
без рідної мови, без свободи,
без прав лишити.
Але люде добрі знали сами,
же Бог і правда все сут за нами.
І так разом зносили муки,
трималися вишитки, тримали за руки.
Кожен лемко мусит знати,
же Україні тепер треба руку подати.
Вишитки повинни-зме повісти в тій годині:
Дай їм, Боже, силу -
Слава Україні!*

Мешканка Маласова Ольга Пиж,
учениця III класу українського ліцею ім. М.
Шашкевича в Перемишлі їздила до Києва на
Майдан. Своїма враженнями з перебування там
в грудні поділилася з нашими читачами.

Перемовчани герої Майдану Свята на Майдані

Входжу на Майдан найбарже знаний кадр з телевізії: ялинку, виповнену прапорами з різних регіонів України. На барикадах прохання до св. Миколая, вшитки подібні: “подаруй нам волю!” Коли так іду медже палатками, зауважам, же каждый уберат своє деревце. Юж за тижден Свята.

Застаюся, чи люде дотривають до того великого часу на Майдані...

Не хтіли-зме істи на Майдані, бо ідло доставали-зме в родини, в якій зме спали, але люде цілий час просили: „Діти, зіджте борщ, не можете жити гербатом!” А по гербату ходили-зме барз часто. Не ддятого, же било так барз студено, але чоловік, який ей наливав, бив єдним з тих героїв, о яких ся не радит... Його нагородом би́ли наши усміхи, то він през цілий час обслуговував неустаючу чергу люди, яки чекали на зупу або штоси теплого.

Все мав усміх на твари, в каждих умовах повторяв: “Частуйтеся, іджте и радте вшитким, же в нас борщик найліпший!” Нигда не домагався похвал, але припоминав: “Радте дякую молодим вольонтерам - буде їм барз мило.”

Пам'ятам вечер, хмари диму, світло зо сцени, змерзли руки над огньом.

Некотри сплят, овинени в кожухи, інчи рубают

тріски, ищи інши роблят певно сотки горнят гербати. Охорона пильнує и каждому, хто входить, бесідує: “Україні слава”. Житя плине своїм ритмом, але час то винятковий, бо зближаються Різдвяни свята. Чути звук коляди зо сцени, входят артисти и прости люде, яки співають щедрівки. Єдни гарді, други за голосно, якийсь соліста зас одберат телефон на сцені и кричит до сина в слухавці: “Не можу радити - єм на Майдані!” Люде сут спокійни, бо хоц и Свята не будут з роудином в хижі, будут з іншом роудином - на Майдані. Ту кожен бив правдивий. Повіджия “не шата здобит чоловіка” набрало ту сенсу и перестало бити юж лем словами. Люде не смотрилися на свій вигляд, але в єдну сторону...

Стоїме в місци з панорамом на цілий Майдан. Подумалам: так барз ся тішу, же єм ту.

Як то можливе, же люде чулися безпечні в місци, де недавно тривали акції розогнання Майдану? Некотри приписуют то словам Шевченка, некотри Архангелови Михаїлови, який є покровительом Києва. Отец повів, же то Архангел тримат над Майданом крила. А може чуются безпечни в єдності?

Стою під сценом, виходит Руслана і перепрашат, же так довго біла хвора. За ньом появляться дитина. Підходить 11-літній хлопец і радит, же стратив брата. Руслана бере го за руку, запевнят, же го найдут і задає пару зьвідань: ким хоче колиси бити і што робит на Майдані гночи? Хлопчик одповідає, же хоче бити таксівкарьом, а прийшов ту, бо го родиче з братом вислали... Люде під сценом кричат: “Молодець!” Хлопец одповідає, же лишиться ту до рана. Біла студена ніч

Стружеме морков, носиме дирва ...

и жеби вшитким зробилося теплійше, зачали во двоє співати “Добрий вечір тобі”. Товди Руслана звідує: «Видів-єс, як виглядат Самооборона? Як будеш боронити Україну?» Одповідає: «Так, знам карате і кус теклондо». На конец знову зьвідання: «Будеш зо мною до кінця? до перемоги? будеш

боронити Україну і їй незалежність?» Оповід цілий час така сама, як перед Богом: “Так, буду”.

То бив малий символ, звичайни ситуації, котри усвідомили мі, же кожен, хто пришов на Майдан в тій великій справі, взяв зо собою ищи векше серце. Як мудрим треба бити, жеби в таким віці не сидити при компютери, а відстоювати свою правду...

Вольонтери, Самооборона, тоти што співали, ведучий Майдану - котрий обходив там навіть уродини, діти, бабусі и вшитки, котри там стояли – пам’ятам їх силу і погляд, який радив, же підут одталь лем товди, як буде можна ити з піднесеном головом і не жити більше на колінах...

И малам одповід на зьвідання - они будут ту стояти до кінця.

Тепер історія принесла нам нових героїв.

Вічна їм пам’ят!

Ольга Пиж

З циклю: Мандрівки Лемківщином - Щавник

Будится весна, помалу час рихтуватися на Ватру. Родинами або зо знайомима приїжджає на Лемківщину, щоб хоц раз в році почутися, як дома. Преважні одвиджає села наших прадідів, де є цмінтері, церкви. На підставі оповідань старших поколінь, глядає родинни сліди, щоб зміцнити зв’язок з землем предків. Можна зауважити, што найбарже притігат нас до села предків товди, як там стоїт церква. Як єй не є, село тратит барз дуже свого лемківського характеру, є таке кус „не наше”, якби страило свої правдиви корені.

Хтів би-м, аби-зме разом вимінялися

інформаціями на сторінках „Ватри”, де вартат заїхати на Лемківщині. Напевно, кожне село має штоси в собі, то подільмесья тим.

Прошу тіж - реагуйме, коли осмішуют нашу віру чи культуру. Як приклад подам ситуацію, коли “пшеводнічка”, опроваджаючи туристів по церкви, з усміхом зазначила, што „Lemkowie tak długo na mszy modlą się, że można wypalić całą paczkę papierosów”. Думам, што не треба до того коментаря.

Хочу заохотити Вас заїхати до Щавника - села недалеко Мушини. То єдно з найстарших сел в Бескиді. Повстало на землі так званого państwa muszyńskiego, котре од 1288 р. знаходилося під владою краківських єпископів. Але владика Ян Муската, з походжия чех, почав воювати з Владиславом Локетком, котрий за тоту неслухняність прилучив землі до своїх. Ту кус видно, што не аж так міцно тягнули тоти землі під владу короля польського. За панування короля Казимира Велького почалася акція кольонізації або “порядкування” при закладанню міст та сел на праві німецьким. Не ходит тут о кольонізацію німців, подібно як і про кольонізацію волоску і волохів. Кольонізація німецька і волоска - то лем спосіб осідання осадників, а не вказує на національність. То власне Казимир Велький законно в 1352 р. заклав на праві німецьким село Щавник. Назва села взялася від щави - мінеральної води, яка до гнеска впливат коло церкви. Кождий може напитися єй, а своїм оригінальним смаком діє на чловека так, што треба іщи принаймі раз єй скоштувати. В 1391 р. король Владислав Ягелло звертат тоти землі краківским єпископам. В їх границях било 35 сел і 2 містечка - Тилич і Мушина. Такий стан триває до 1781 р. В 1516 року з наказу єпископа Яна Конарського Васько Волошин іщи раз закладат село, але юж на праві волоским, лекшим для випасу овец і пастерства. Нова льокація звільняла на 20 років Щавник од плачина податків, щоб ліпше можна било загосподаруватися, але тото село не могло мати млина. Цікаве, што Щавник мав цілком іншу адміністраційну структуру. Солтис мав військовий ступень поручника піхоти. Навет єдин з них - Еліяш Щавинські - за війскову службу бив ушляхетнений.

Діяня, для нас таки жорстоки, на тих землях конфедератів барських використала цісарова Марія Тереса і в 1770 р. прилучила так звану Мушинську державу до Австрії. Одбилося то два роки перед першим поділом Польщи. В 1781 р. Австрія одобрала тоти землі єпископам краківским. Так м.ін. Щавник і інши села т.зв. Ключа мушинського

до 1918 р. лишилися під владою династії габзбурской. Мешканці Щавника переважні працювали на ролі, випасали худобу, але не чуже їм було тіж каменярство. В селі бив тартак, млин і оліярня. Деси коло 1841 р. побудовано нову церкву св. Дмитрія, яка стоїт до гнеска та притігат своїом красом туристів. Треба згадати чудову велику ікону, намалювану на стіні по правій стороні, яка представлят Хрещення Київської Руси. Видно там св. Володимира і св. Ольгу, які з владиками хрестят наш народ в водах Дніпра. Ікона тотя будувала в щавничан зв'язок з традиційом Київської Руси та зміцняла потребу прив'язання до віри предків. А то барз помогло щавничанам на заході по акції „Вісла”.

В міжвоєнним часі в селі жило ок. 120 лемківських родин, 1 циганська (коваль), 1 жидівська (жид мав склеп) і 1 польська (млинар). Векша частина села, при барз міцній агітації і застосуваню силових проб висеління, виїхала на Радянську Україну. Село било барз прив'язане до свого, з міцном проукраїнськом орієнтаційом. По виселіню на Захід в 1947 р. до Щавника пришли поляки з околиць Лонцка, Каменіци і Північної. Гнеска, крім лемківських слідів (церква, каплички, хижи, оригінальні сипанці), може нас притягати щавя - натуральна мінеральна вода, яка сама впливат з землі. Найбарже знана криниця є при церкві. Церков огорожена кам'яним муром. Як повідають щавничане, по виселіню єден високо поставлений урядник казав розібрати мур для себе на будову. Недовго потім мав страшний випадок, по котрим казав назад відбудувати тот мур. Для колишніх мешканців села є то знак святости землі, на якій стоїт церков.

В середині села знаходиться нартярський витяг. През село провадят туристичні шляхи: на схід зелений - зо Злоцкого на Яворину, а жовтий

Розпис стіни церкви в Щавнику - Хрещення Русі

Церква в центрі села

Дівчата зо Щавника. Перша з лівої Марія Барновска

Історичні фотографії, зроблені геодетом Павлом Бояром під час комасації ґрунтів в роках 1937-38

- до Жегестова. За селом є поле на шатра, а в селі приватні покої для туристів. В 2007 році отворено нартярську стацію “Дві долини” Мушина — Вірхомля.

Вірю, што завитате до Щавника та відчуєте красу того колиси нашого лемківського села. А іщи як молитвом пробудите щавницьку церков, то колишні мешканці, розсіяни гнеска по цілим світі будут Вам за то барз і то барз вдячні.

Адам Вєв'юрка

ПАМ'ЯТАЄМО І БУДЕМО ПАМ'ЯТАТИ

АКЦІЯ „ВІСЛА” 1947 р.

Акція „Вісла” затримала життя українців в Польщі на вікових етнічних землях. Била і далі є пробом для нас, чи збережемо свою віру і традицію. Помалу відходять покоління, які мали силу передати нам любов до свого. Велька їм вдячність. Але родяться наступні покоління, котрі мусять пам'ятати, де їх правдиві етнічні землі. Мусять пам'ятати, чим була акція „Вісла”. Не можемо занедбати посвячення першого покоління акції „Вісла”. Передаваймо пам'ят про їх посвячення і ціну, яку часто платили, щоб не виречися свого коріння.

Головна управа ОЛ звертатся до вшитких наших організацій, шкіл, пунктів навчання та люди, котрим не чужа доля нашого народу, щоб:

28 квітня визнати
ДНЕМ ПАМ'ЯТИ ПРО АКЦІЮ „ВІСЛА”.

Коли сохне коріння - вмерат дерево.
Не дозвольме, щоб наше вікове дерево
українців в Польщі тратило листя!

Головна управа ОЛ

Запрошуємо!

Наша школа міститься в Лігниці!

Але:

17 липня 2014 року *лем і тільки*
вона буде міститися на Ватрі в Ждині!

У четвер 17 липня в вечірніх годинах перед Ватрою запрошуємо на зустріч випусників та симпатиків Українського 4 Ліцею з Лігниці!

У кого жива пам'ять про життя в гуртожитку та школі - той буде в цей вечір з нами. Вкажмо, що ми є активні в Польщі й на світі! Присилайте зголошення, хто хоче запрезентувати на сцені своє багатство, не тільки музичне.

У цей день сцена Ватри є для нас!

Вся інформація: 609 65 15 36
roman_kalitka@o2.pl, adamwiew@wp.pl

Підтримка для Майдану з Лігниці

Наш світ на Заході по виселіню оперався на шуканню почуття єдності. Люде на фурманках, роверах чи пішки глядали всяди своїх. Коли нашли, то била радіст, спів але і силза, в якій бив жаль, же нас так скривджено. Люде глядали себе, щоб почути рідну мову, пробудити пам'ять о лишеним на Лемківщині селі, але найбарже хотілі дарувати собі надію, што наше не пропаде. Тота надія тримала нас разом. Найбарже бракувало людям рідної церкви і до гнеска є то місце, яке нас гуртує. Але і люде глядали своїх забав, чтобы тіж чути радіст той надії, што ми однак перетривали. І ми, дякувати Богу, перетривали!

ОЛ на Заході, організуючи забави, хоче вказати, што треба доціняти наступні покоління вигнаних, які хочут жити і вірити в силу традиції. Гнеска, може, без такого страху, але маючи в пам'яті тяжкі часи, котрі так на правду відчули найбарже люде в вагонах 1947 року. Коли організуємо забави, то дякуємо тим молодим людям, котрі далі хочут пам'ятати ким сут, хочут жити і вірити в силу культури предків. А тота сила - то краса нашої пісні і танця, де вказуємо кільки радости є в нас. На забавах родяться тіж питання і задума о тих, які одшмарили своє. Одишли в ім'я лекшого життя, не пам'ятают про своє коріння. Але они так на правду сохнут, бо дерево без коріння гине. Може, тоти здичіли дерева однак колиси пробудяться в ім'я правди? Ждеме на тото, подібні як Ждиня што року жде на Ватрі на вшитких лемків.

ОЛ на Заході організовує спільні забави з гуртками ОУП з Любіна і Лігниці, але і СЛ з кружка з Лісця. Дякуємо тим організаціям, же можемо разом вказати, што залежит нам вшитким на тим, щоб наше не пропало. Залежит нам так само, як і тим, котрих вигнано з гір в 1947 р.

В листопаді, коли задумали-змі спільно з лігницьким ОУП організувати 22 лютого забаву, не думали-змі, што події в Україні доведуть до смертельних жертв. Тяжко нам било до кінця вирішити, чи організувати тоту забаву. Цілий час слідкували-змі в Інтернеті і інших медіях, чи затихнут стріли на Майдані та люде перестанут гинути. Ми передумали, што як далі буде розливатися кров, відкличеме забаву. Коли затихли стріли і довідали-змі ся, што Янукович втік, то зраділи-змі, што Україна хоц лем фізично, але позбилася свого ката. Однак, ми зрозуміли, што не зорганізуєме такой звичайной забави, лем благодійну імпрезу, бо жертви Майдану і їх родини потрібуют фінансової допомоги. На початку вшитким повіли-змі, што цілий дохід перезначаєме на Майдан. Отвараючи тоту кус не забаву, ми як організаторе попросили вшитких віддати чест загиблим на Майдані хвилином тиші. Вшитки в залі (240 осіб) з задумом вшанували київски жертви.

В часі того вечера продавано чеколяди, дохід з яких тіж призначений бив на Майдан. Треба повісти, што люде барз щедро шмаряли пінязі, навіт не питаючи про ціну. Хочу подякувати кружкови СЛ з Лісца, який допоміг нам в акції.

Трагедія в Україні спричинила, што било нас лем 240 осіб. Дякуєме тим, яки пришли, але і розумієме тих, яки лишилися дома. Поміч фінансова - то конкретний крок в діянню добра в Україні. Ваша присутність помогла нам організаторам тот крок зреалізувати. Подяка тіж ансамблю „Гайдамаки”, який подарував нам свій диск з підписами на тот вечер і тим самим підтримав нас. Дохід 3000 зл. призначили-змі для України, частину Фондації „Edukacja dla Demokracji” (2500 зл.) і конкретні (500 зл.) для Василя Омеляновича - Героя Революції Гідності, який втратив ліве око від кульового поранення на вулиці М. Грушевського в Києві 19 січня 2014 р. Василь лікується в шпитали в місті Рига (Латвія). Його родина (дружина і двоє діти) живут в Долиньским районі Івано-Франківской области.

На конец барз дякуєме ансамблю „Надії”, яка в тот вечер своєм музиком вказала вшитким, што надія для України є!

**Організаторе гуртки ОЛ в Лігницьі і Любіні
гурток ОУП в Лігницьі**

С тоднівка в нашій лігницькій школі

У суботу 1 лютого 2014 р. в будинку IV Загальноосвітнього ліцею в Лігницьі відбувся стоднівковий бал. Разом із 13 матуристами на стоднівці бавилися вчителі та батьки. І з їхньою допомогою учні підготували цей винятковий для кожного матуриста вечір. Заздалегідь ми замовили ансамбль, купили всі потрібні речі, а потім всі разом прикрасили зал. Накінець, а, може, й на початку - це наша солодка таємниця - ми подбали про сукні. Згідно з традицією нашої школи, учні з молодших класів допомагають з доброго серця на стоднівці. Дякуємо Вам, наші друзі з I класу ліцею! Ми відчули ваші старання, щоб цей вечір був для нас чудовим.

Стоднівковий бал розпочався вшануванням хвилиною мовчання всіх жертв київського Майдану на знак нашої солідарності з Україною в терпінні. Потім ми представили художню програму: скеч та пісню про вчителів на мелодію коломийки, яку також самі придумали. Усі ми були зодягнені в традиційні вишивані сорочки, адже традиція предків була і буде для нас важливою в житті. Щойно після офіційної частини ми переодягнулися у свої бальні сукні. З цього моменту почалася забава. Традиційно

до першого танцю учні просять своїх вчителів, а потім - батьків. Згодом усі спільно танцюють, співають. Забава тривала аж до самого ранку. На цьогорічній стоднівці бавилося 85 запрошених гостей, а в цьому делегати з української школи з Гурова-Главецького, які подолали аж 641 км, щоб цього вечора веселитися разом із своїми друзями з Лігницьі. Стоднівка у IV ліцеї сповнена традицій і неймовірної атмосфери, завдяки якій цей вечір стає для кожного матуриста незабутнім на все життя.

Єва Хом'як

Павло Біщак - спортсмен року Лігниць

Складемо gratulacii для Павла Біщака, який став спортсменом року Лігниць! Виграв sms-овий плебісцит, так што за його перемогу голосували мешканці не лем Лігниць. Павло належит до клубу Pnych Team Legnica. Могли-зме го видіти на телебiмi на остатній Ватрі в Ждині. Біщак то колишній майстер Європи в карате kyokushin. Юж кілька років робит кар'єру в K-1. В 2012 р. здобив пас майстра Старого Континенту федерації WKN (Word Kickboxing Network) по поконанню в Лізбоні португальця Люїса Райса. В минулим році лігничанин здобув бронзовий медаль аматорського чемпіонату світу.

Жичиме нових перемог!!!

Справа спортсмен року

Щедрий вечер в Олаві

Гурток Об'єднання лемків і греко-католицька парохія Різдва Пресвятої Богородиці в Олаві черговий раз zorganizували Щедрий вечер. Тягар організації взяли на себе Стефан Чупик та Данута і Мирослав Співаки.

18 січня того року в ресторані «Заціше» зустріли-зме ся на спільній молитві, коштуванню традиційних пістних потрав та колядуванню. Того року било нас винятково дуже - 80 осіб!

Барз тішит, што приходить штораза веце люди; вшитки разом гостяться, бесідують, діти доказують – неважне, хто якого віросповіданя.

Таки зустрічі інтегрують наше середовище, вчат пошани до віри і традиції. Видно, што спільне святкування Щедрого вечера вписалося в календар ініціатив в Олаві - за рік доб'єме до «сотки»!

Анна Лабівска

Карнавальна забава в Любіні!

8 лютого православна парафія в Любіні, при якій діє Православне братство ім. св. апостолів Петра і Павла zorganizувала карнавальну забаву в готелі „Європа”. Забава тішилася вельком фреквенційом - понад 250 осіб. Барз скоро розпродано білети. Свідчит то добрі про заангажування парафіян не лем з Любіна, але і з інших православних парафій. З другого боку можна било відчути єдність, бо на забаві били тіж люде з греко-католицьких парафій. Добрі, што разом потрафиме будувати наш лемківскій світ на Заході. Тота забава напевно біла таким ділом. Тоту ініціативу підтримав своєм присутністю о. Богдан Репела. До танцю грав ансамбль “Надія”. Наступна забава, як голосят організаторе, буде 26 квітня в тим самим місци готель „Європа”, а грати буде „Аксель”.

Приходте - вартат, бо то Наше!

Адам Вєв'юрка

200

До 200-ой річниці з дня народження Т.Шевченка діти і молодь зо шкіл горлицького повіту приготували малюнки і вірши на конкурс. Малюнки представляли ілюстрації до творів Кобзаря, котри діти познавали на лекціях, дос дуже було тіж портретів поета і сцен з його життя: хижка Шевченка, рідне село – так як уявляють го діти, сам Тарасик на возі з чумаками. В трьох вікових категоріях жири вибрало переможця, признало тіж дві відзнаки. Серед праць наймолодших учасників конкурсу жири вибрало яко найгарщу працю **Любомира Гойсака** з Горлиц (0 кл.), на котрій видиме барвисте козацке військо в високих шапках і з іщи довшима баюсами. Відзнаку признано **Юлії Корбич** з Ропиці Польської (1 кл.) за портрет Шевченка, до якого дівчинка додала

Зліва: Павлина Дзямба, Магда Болах, Дарія Шкурат, Любомир и Наста Гойсак

Наталя Шута, Юстина Хом'як

символічни атрибути: перо, калину, кобзу. Найкраща праця в середній групі належит **Калині Косць** з Горлиц (3 кл.). То повний динаміки і барв малюнок, на котрим буйний вітер гне додолу високи верби. А відзнаку в тій категорії отримав зас портрет Кобзаря авторства **Дмитра Майчака** з Горлиц (4 кл.). Серед праць гімназистів жири признало перше місце праці **Наталії Купец** з Лося, котра представлят кобзаря на розпуті доріг. Наталя получила в своїй праці різни техніки.

Барз хибаль здивували нас діти і особливо молодь з Гімназії, котри так чисельно і охочо зголосилися до конкурсу рецитації поезії. А бесідують, же поезія тепер не модна, не на насі... Найбільше учасників било в гімназійній групі. Жири застерегло собі право признати більше, ніж традиційни 3 місця, бо так зачарувала їх щира і оригінальна інтерпретація Шевченкових творів през молодих люди. Перше місце розділили **Наталя Шута** з Горлиц і **Олександра Баюс** з Гладішова, друге заняла **Анна Ковальчик** тіж з Гладішова.

Аня Корбич

Третє місце жири признало **Іванови Дзямбі** зо Ждини за рецитацію вірша «Розрита могила». Ваньо признався, же тот вірш било му легко інтерпретувати, бо претіж так барз пасує до сучасной ситуації! Відзнаку в тій віковій категорії отримала **Анна Копча** зо Ждини за рецитацію барз трудного вірша «Молитва». Безперечним лідером в середній віковій групі біла **Ірена Вірхняньска** з Конечной, котра так рецитувала фрагмент поеми «Кавказ», же певні не єдному слухачови перешли мурашки по скорі. Друге місце жири признало **Роксані Тилявській** з Розділя, а третє **Емілії Корбич** з Ропиці Польської. В наймолодшій віковій категорії виступили діточки од 3 років до 3 кл. Каждє з них тримало якийсь символ свойого вірша – калину, кобзу, зьвізду, відеречко, качечку..., який під час тривання першої частини спітканя о Т. Шевченку спільні приготували. Члени жири згідні постановили, же вирізнити належит вшитки діточки, бо každє ся старало і вложило дуже серця в свій короткий виступ, а місця признали найстаршим: I – Анна Корбич з Горлиц, II – Ярослав Клапач з Боднарки, III – Наталя Дзямба зо Ждини.

В тім році Шевченківський вечер зобрав барз велику публику. Дякуєме вшитким, хто пришов послухати виступів, вчителям і родичам, яки приготували діти, членам жири, яки їх терпеливо оціняли.

Вікторія Гойсак

Наталя Купец

Ярко Клапач

На все свій час. Коли робота - то треба виконати їй ретельно и в терміні. А чи належить по трудах хвилинка для себе?

Так, але лем в своїм гроні, в Центрі культури ім. Антонича, де співати колядоньки-щедрівочки - то юж традиція.

До суто заставлених столів 11 січня 2014 р. в ден **КОЛЯДУВАННЯ-МАЛАНКУВАННЯ**

засіли місцеві горличане, гості з Гір - з тарасу центру *Гори наши, гори Карпати* має ся на долони, та и далееки гості з Познання, цікави лемківской, живої фурт ищи духовости.

Видно тоту культурну спадщину в барвистих мельодіях од Зиндранови аж по Білу Церкву - бо и там колядки лемківски співають.. то значит українськи ..., ой плянчесь язик не єдному, як хоче полякови пояснити, яки то ми коляди співаємо! А по Білу Церкву, бо гушлярка Наталька з фото, одтамале до нас пришла, грає, співат - чомси як и ми.

Попри радісну християнську атмосферу не міг-єм ся позбити своїх робочих навиків. Вчив-єм, тим разом дорослих люди, з ретельні приготуваних скорше карточок співати наши давни чудови колядки. На тілко богата наша культура, же не вписуєся в даки регіональні рами. Кєд би-с одтинав лемківське, бойківське, гуцульське од загального українського, то якби-с людині пальці одтинав, калічив їй, без совісти ранив.

Але ся ціло дітям за фаєрверками, так же о 22 пішли на небо огні кольорови. Пришла дакой символічна година зміни часу з 2013 на 2014 рік. Чи ліпший? Кєд не буде нового Адольфа - по плечах муранки... - то напевно так.

Добрі, же до двери ЦК задуркали несподівани колядники - новосанцівски „Сондечани”, што ждиньску Ватру мило запам’ятали и згодилися нам концертово заколядувати.

Шкода, же час не спит, бо би зме там до гнески остали.

Мілько Гойсак

А што чути на Антоничівці

Єдно з найважніших спіткань в тім році—**Лемківски ліси - СПІР О СПРАВЕДЛИВІСТ!** мало місце 9 лютого на Антоничівці. Спеціальним гостєм спітканя била Ніна Добжанська - Директор департаменту лісництва и охорони природи з Міністерства середовища. На спітканю присутни били представники Регіональних дирекцій Державних лісів з Кракова - Леон Ягода, з Кросна - Марек Марецкі, з Горлиц - Єжи Гадзіна, з Лося - Францішек Зигаровіч. Горлицького Старосту представляв секретар Кшиштоф Аугустин.

Актуальний стан процесу поверніня лемківских лісів представили Штефан Гладик - голова ОЛ, Василь Шлянта - з-к голови ОЛ та юрист Павло Сокіл. Спітканя перешло в дос емоційній, але спокійній атмосфері, били и декларації прихильности представників Державних лісів в окремих, індивідуальних справах поверніня майна. Учасники дістали тіж слівну декларацію помочи справі од пані директор през приспішіня процедур повертання. Ціліст той стрічи можна послухати в інтернеті на сторінці Радіа «Лемко» (radio-lemko.pl), ведучи той трансмісії замістили матеріал в архіві. Тото спітканя є дальшим причинком в тяжкій і довгій дорозі повертання нашого майна и сподівайтєся найближшим часом наступного.

Зліва: юрист Павло Сокіл, голова Штефан Гладик, директор Ніна Добжанська, директор Леон Ягода

М’ясниці. Закарпатський етно-денс, етнічна подорож по тім регіоні и енергія, якій тяжко ся не піддати - тото вшитко діялося на **концерті групи «LUIKU»** 28 лютого. «Luiki» пропонував слухачам своєрідну музичну мішанку, зліпок пару культур: української,

балканської, малярської, румунської, а навіть турецької. То новий музичний проєкт талановитих гудаків з Києва, яких мали-зміє юж змогу почути глони на Лемківській ватрі в Ждини. На початку того року Антоничівка була єдним з пунктів на концертній трасі той групи и видно, же хлопцям сподобалася лемківська атмосфера, бо по концерті задекларували, же в їх новім репертуарі найдутся наші пісьні.

Тяжко описати словами тоту енергію, яку они дають

Непростий ... патріотичний концерт гурту „Luiki” з Києва

людям, не мож було висідити на місці, коли они грали. Хто з вас не бив або не чув їх, най справдит хочки в інтернеті, а ми маме надію, же зас ся спіткаме з «Luiki» найкраще в нас в горах.

Наталія Гладик

Щиро запрошаєме,

приходте, двери Антоничівки
сут широко отворени для вас!

*Співочий студентський квартет на 200 Великого Кобзаря:
Емілія Піж, Юлія Онишканич, Ольга Піж, Ксеня Онишканич*

23 лютого 2014 р. одбилося спітканя
«Рідна бесіда з ПЕТРОМ ПИРТЕЙОМ»

під час котрого презентували-зміє книжку Петра Пиртея «Лемківски говірки», видану глони Об'єднаньом лемків. Петро Пиртей (1919 – 1999) – вчитель, мовознавець родом зо Смереківця, автор Словника лемківських говірок, виданого в 2004 р. в Івано-Франківську. В 1945 р. переселений в Україну, до того часу вчителював в селах Фльоринка і Перунка, бив учасником вчительських курсів при Українській вчительській семінарії в Криниць. Презентована книжка є черговим виданьом Об'єднання лемків, скеруваним до вшитких, хто інтересуєся мовом свого регіону, розмавлять, а тіж пише по-лемківски. Спеціальним гостьом спітканя була Лілія Тхір – дочка Петра Пиртея, котра незважаючи на непросту політичну ситуацію приїхала з Івано-Франківська. Пані Лілія представила постать свого няня, ей розповід ілюстрували передвоєнні фотографії з

Зліва: др Вікторія Гойсак, доня П. Пиртея - Лілія Тхір

родинного архіву. Додатковим елементом спітканя була виставка наукових видань, присвячених лемківським говіркам од кінця ХІХ ст. - описи говірок, словники, а тіж активна дискусія про сучасний стан лемківської бесіди, медже інчима практичне використання кирилиці, надмірне запозичання слів з польської мови, яки псують якіст бесіди, способи прищепління молодому поколіню дбалости виповіди. Горіюча свічка, мелодія реквієму і реляція о. Григорія Назара, учасника революційних подій у Львові, - били символами пам'яті жертв Майдану, адже спітканя мало місце два дни по кирвавих подіях в Києві.

(62)

Зазерайте на нашу інтернетову сторінку,
там найдете інформації про наступни події
на Антоничівці та фото-реляції з минулих:

www.lemkounion.republika.pl

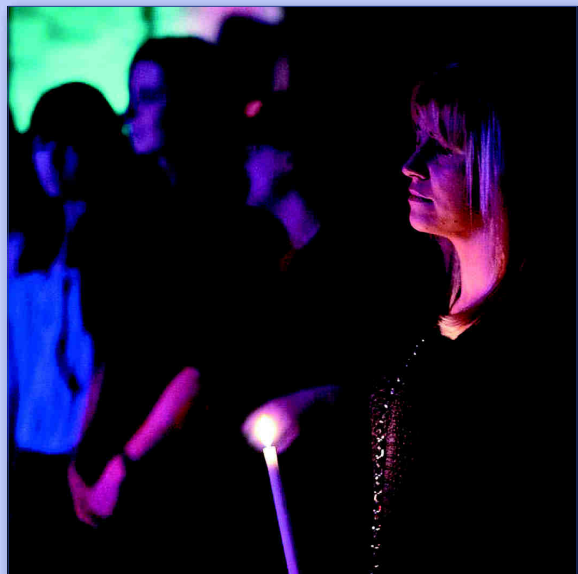
3 „Г айдамаками” „Євромайдан тур 2014”

22 лютого в Лїгницї і 25 лютого у Вроцлавї відбулися концерти ансамблю „Гайдамаки”. Група приїхала до Польщі в рамках проекту „Євромайдан тур 2014 – Не забувайте про Україну!!!” Хлопці відвідали у Польщі 8 міст, серед яких Лїгниця та Вроцлав.

Від листопада вони безкоштовно грають по всій Україні, щоб приблизити людям події на Майдані, зокрема в Харкові, Донецьку.

„Гайдамаки” добре відомі та популярні в Польщі. Грають музику, яка поєднує ска, регге, рок, дубу та традиційну українську народну музику. Самі про себе говорять, що грають „гуцул-панк”, „карпатен-ска” і „козак-рок”. Так що в їхній музиці також можна знайти й карпатські ритми такі близькі нам. Група з’явилася в 2001 р., її коріння виводиться з музики фольк. Найбільше досягнення на музичній сцені - це 7 місце на World Chart Music Europe в Радіо ВВС. У Польщі співпрацюють з Voo Voo, разом виступили на відкритті Національного стадіону в Варшаві. Натомість з ансамблем „Pudelsi” записали пісню на Євро-2012 „Halo Euro”. Співпрацюють також з Камільом Беднарком і Apollo 440.

Проект „Євромайдан тур 2014 – Не забувайте про Україну!!!” не був звичайним концертним туром. Відбувався він в атмосфері пам’яті жертв, що символізували свічки на концертах, але й з надією, бо концерти в Лїгницї і у Вроцлавї були вже „без Януковича”. Музиканти передавали нам живий голос Майдану. Після

концертів відповідали на питання публіки, розповідаючи про революцію. На питання про мову в Україні відповіли, що державною має бути українська, але як хто хоче володіти іншою - має до цього право. І пригадали, що в Польщі є багато наших таких, які також між собою не розмовляють по-своєму, бо не хочуть. Думаю, що хлопці мали *кус і не лем* кус рацію, це так для нашої задуми.

Лїгниця хлопцям з ансамблем відома й нашим ліцеєм. Розповідали, що часто на своїй музичній дорозі зустрічають наших випусників. А про лемків добре знають, бо в групі мають бойка, який багато про нас розповідає.

Треба додати, що з „Гайдамаками” у Вроцлавї заграла „Надія”. Добре, що цей ансамбль підтримує такі ініціативи. Це свідчить про те, що нам не чуже терпіння України. „Надіє”, дякуємо Вам!

Адам Вєв’юрка

Wigilia Narodów в Лїгницї з лемківським столом

З домашньої аптечки

Детокс – велике очищення по зимі

Кінець зими то для нашого організму трудний час. Бракує нам сонця, вітамін. То впливає на наш вигляд і самопочуття. Дуже з нас нарікат на змучиня, біль голови, шару, неотленену скору. Причиною суг токсини, яки нагромадилися през тот зимовий час в нашом організмі. Детокс – то спосіб, жеби дати собі стимул для однови.

Підстава – то очистити нирки і печінку. Є дуже способів, зіля, ріжни ліки, яки можуг нам помочи. Прикладом є свіжий весняний сок з берези, котрий зміцнят, регулює переміну матерії, додає енергії, а передовшитким очищат з токсин організм, фільтрує нирки, запобігат повставаню піску і камени в мочоводах і мочовим міхурі. Має мочогінну дію, завдяки тому усуват затриману в організмі воду.

Друге незаступлене зіля – то коприва (найбарже цінни суг перши листки). Має мочогінну дію, позвалят позбитися надміру води з організму, а разом з нью токсин. Запобігат опухлині ніг. Сприят кровотворіню, запобігат анемії, крухости судин (naczynia krwionośne) і їх трісканю, поправлят згортання кирви (krzepliwość). Ограничат випадання волосів і побуджат їх ріст. Поправлят вигляд скорі. Натоміст на очищення печінки пропоную насіння остропесту (укр. расторопша), зіля карчоха (укр. артишок), мнішка (укр. кульбаба).

Остропест очищат з токсин, регенерує по ушкоджинях, стосуваній профілактичні хоронит здорові клітини печінки і нирок. Карчох – зіля, котре очищат, має жовчогінну дію, поправлят травління, обнижкат холестерол, його надмір усуватся з жовчом. Впливат на переміну матерії, усуват токсини.

Мнішек подібні: очищат печінку і нирки, має жовчогінну і мочогінну дію.

Мікстура на очищення: 100 мл карчоха, 100 мл коприви, 100 мл мнішка – вимішати і пити 3 рази денні по 1 ложочці з водом.

Жичу міцного здоров'я!

Анна Шкурат

Пам'ят про гольокауст і не лем

Гнеска в світі всяди чути потребу толеранції. Чи то на ґрунті релігійним, чи національним. То є гарантія, што люде хочуг жити в мирі для добра наступних поколінь. Для нас, мешканців континенту спільна Європа, – то мрія люди од середньовіча. В наших селах з-перед вигнання видно тото почуття єдності і толеранції. В лемківських селах мешкали переважні лемки, але і поляки, жиди, цигане. Вшитки тоти нації творили в згоді спільне житя села. Хоц часто ділила їх віра, бо мова меньше, однак мали вшитки в собі силу до згоди. Лемківщина є прикладом для єдності Європи. На перешкоді єдності Європи стоїт часто історія, в якій Друга світова війна била кроком взад і вперед. Чловек затратив себе, але і збудував себе. Гольокауст є до гнеска питанням для Європи – чом одбився? Вказав велич чловека, але і його слабу страну, хоц знаме свідоцтва рятування жидів і циганів.

Наша школа реалізує ріжни проєкти, в яких пробує вказати, што багатством людини є її різноманітність, а добро і зло в людині не суг зарезервовані лем для єдної нації.

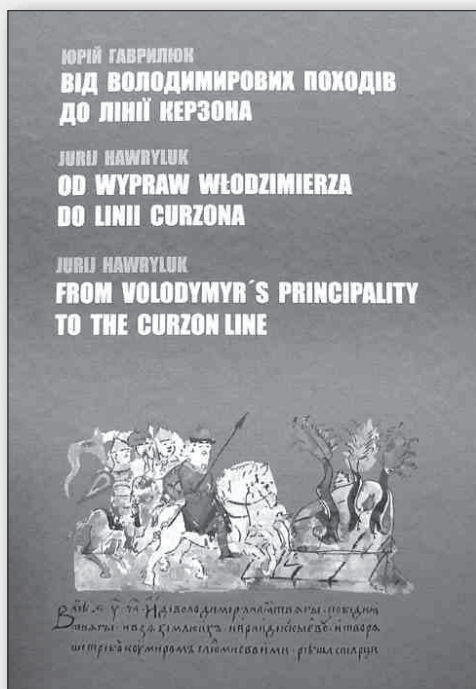
Штоб приблизити, як люде в Польщи одбєрали терпіння жидів в часі II світової війни, в нашій школі проходили історичні варштати, яки вів Себастьян Гурскі, співпрацівник ІПН-у. Вказав він, яка то трудна тема, адже люде ратували як і видавали жидів на смерт. На підставі статистичних даних деси 10% суспільства в Польщи ратувало, як і 10% видавало жидів німцям. Учні разом з працівником ІПН-у пробували відповісти собі, што керувало людьми, коли позитивно або негативно підходили до ситуації жидів в часі війни. Напевно страх бив причиною того, што люде відмовляли помочи. Треба знати, што лем на землях Польщи і Греції за вкривання жидів горозила смерт не лем єдної людини, але цілої родини чи села. Кожна людина мусіла найперше одповісти собі, чи хоче ризикувати житя найближчих. Варштати напевно заохотили молодь до задуми, чом тільки люди мусіло вмерти лем для того, што народилося жидом, циганом, а навіть слов'янином, бо зме тіж в очах фашизму били непотрібні на Землі. На кінець варштатів вшитки висловили надію, што тото зло ніколи ся не повторит в майбутній історії людства.

Адам Вєв'юрка

Презераме стари фотографії і документи

Фотографії з приватного архіву Христини и Романа Бігуняків

Юрій Гаврилюк, *Землі на українському обрії: Лемківщина, Бойківщина, Надсяння, Холмщина, Підляшшя*. Том I: Від Володимирових походів до лінії Керзона, Торонто – Білосток 2013, 608 с. (українською, польською та англійською мовами).

Автор подає загальну характеристику територій, на яких побутують українські культурні пам'ятки в сьогоденній Польщі – Лемківщина, Надсяння з частиною Бойківщини, Підляшшя, Холмщина – та нариси про минуле, що показують історичне тло, на якому ці пам'ятки виникли. Книга містить багато світлин (історичних та сучасних), ілюстрацій, мап.

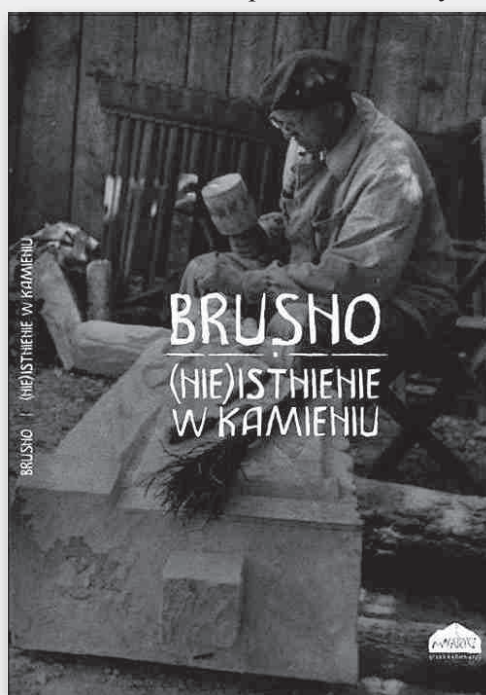
„(...) Це незвичайна подорож по історії найзахіднішої частини рідних земель українців, які під час повоєнних змін на політичній мапі Європи залишилися у кордонах Польщі. Її автор – Юрій Гаврилюк – це сучасний підляський Нестор-літописець, який документуючи пером та фотоапаратом минуле Закерзоння, намагається зберегти від забуття світ, якого мало не бути. Слід визнати, що робить це досконало, поєднуючи величезні знання

про історію цих земель з письменницьким талантом та об'єктивізмом (...)” – з рецензії Євгена Місила

„(...) Про український культурний депозит, залишений на Закерзонні треба постійно нагадувати не лише українцям, але й полякам. [Книга] поєднує в собі завдання історичного і біографічного довідника та путівника по найцікавіших місцях над Бугом, Сяном і Попрадом, у яких українці протягом свого багатовікового буття залишили свій слід”. – із вступу

Brusno – (nie)istnienie w kamieniu, red. O. Solarz

В книзі автори описують повоєнну долю каменярів і їх родин з Старого Брусна. Публікація містить численні архівальні, неопубліковані до той пори, знімки, спогади каменярів і їх родин, а навіть унікальні шкідливі нагробків, зроблені їх руками. Читаче відкриють для себе таємниці панщизняних хрестів, інскрипцій і дуже інших цікавих річ. Книжка не є доступна в книгарнях, можна її купити лем през контакт з Товаришиням Магурич.

Зміст книги:

Ольга Соляр „Losy wykute w kamieniach. Historie niektórych rodzin kamieniarskich ze Starego i Nowego Brusna”;
Діліп Моджеєвски – „Wiejskie cmentarze, podobne litery, galernicy cyrylicy”;
Дам'ян Новак – „Hier ruht in Gott. Cmentarze osadników śródeńskich na Lubaczowszczyźnie”;
Мариуш Конєр – „Inskrypcje nagrobne na cmentarzach greckokatolickich ziemi tomaszowskiej i lubaczowskiej”;
Агнешка Шокалюк-Горчица – „Nagrobki bruśnieńskie na terenie byłego zaboru rosyjskiego”;
Шимон Моджеєвски – „Rzut oka na upamiętnienia roku 1848 na Roztoczu Wschodnim i w innych rejonach Galicji, fotografie (z opisem) 27 upamiętnień z Galicji (w tym 18 z Roztocza)”.

(62)

З і спогадів улючанина

- Степана Чебеняка

Частина перша

Спогади

Степан Чебеняк народився 5 червня 1932 року в селі Улючі, що над Сяном. Його батьками були – Михайло і Анна Полянські. Як пише пан Степан, тато – українець, греко-католик. Мама родом з мішаної родини: її тато – Ян Полянський був поляком, римо-католиком, а її мама і бабуса Степана були греко-католичками. У своїх спогадах пан Чебеняк повертається також в даліше минуле його родини і пише, що його дідо – Петро Чебеняк походить з села Кінське, що за Сяном. Тому-то його сім'я мала прізвисько в Улючі «кінщанин», бо її рід був в селі Кінське. Тут треба сказати, що в Улючі майже кожна родина мала прізвисько і селяни, коли говорили один про одного то говорили не за прізвищем, а за прізвищем. Той же його дідо одружився з його бабусею Пелагією, яка тоді була вдовою. Але в ті часи важливою справою при одруженні був посаг, а вона, тобто бабуса, була власницею, по своїх батьках, водяного млина, що на ріці Борівниці.

Далі в спогадах повертається до того, як його зором, тобто зором семилітньої дитини, виглядав початок Другої світової війни. І він згадує, що тоді була гарна, вереснева, сонячна погода і польське військо поспіхом втікало перед німцями в напрямі Перемишля, на схід. А незабаром, після втечі поляків, з'явилося на велосипедах, автомашинах, навіть на конях німецьке фашистське військо. В лісах, на шляху поміж Улючем і Борівницею, поляки влаштували засідку на німців і знищили одну вантажну машину та один мотоцикл. Як пише пан Степан, він, як мала дитина, ходив там, коли все притихло та розбирав ці машини, а з них виготовляв дитячі іграшки. Між іншим, з червоної гумки, що була в колесах машин, він робив рогатки.

Коли німці минули село і пішли далі на схід, в селі настав очікуваний через наше, тобто українське, населення надійний спокій. Того спокою не довго було. Бо вже десь опісля 17 вересня 1939 року до Улюча прийшли москалі. Так в наших сторонах люди говорили на совітське військо. Ті, зараз з перших днів, скликали в селі збори і покликали сільську владу, де ведучу роль відгрівали: поляк – Михайло Бахорський, жид Госкель (імені не пам'ятає) і українець – Михайло Мніх. Вони втрюх творили так звану – Сільраду...

Панський двір зайняла Радянська Армія і

у ньому була розміщена військова пригранична застава. Тут треба згадати, що у той час на ріці Сян був створений кордон поміж Радянським Союзом і фашистською Німеччиною. Коли в село прийшли москалі, так зараз почали творити колгосп. Люди привикли до свого майна, почали протестувати проти таким задумам. Тут пан Степан пише: – Пригадую собі, що хтось пустив у село козу, а на її шиї була повішена табличка з написом «Я бідна коза, не хочу до колхоза».

Тут пригадалася мені розповідь мого тата Миколи Шляхтича про час, коли до села прийшли у 1939 році москалі, тобто радянські війська. На Сяні був кордон між Німеччиною і Радянським Союзом. Був якийсь договір про кордонну зону поміж згаданими німцями і москалями, якого мали дотримувати обидві сторони. Аж тут котрогось дня зранку почалась велика стрілянина над руслом Сяну. Тривала досить довго, але ніхто не потерпів. Декілька днів пізніше тато почули, як між собою говорили молоді хлопці. Вони говорили, що знають про договір між загарбниками, але знають, що довір'я одна до одної сторони не мають. Так ці хлопці десь ніччю залізли на високе дерево, де було гніздо, а в ньому – ворони. Вони ловили цих ворон до мішка. Ранком прив'язали до їхніх ніг якісь папірці, чи кусочки газет і випустили. За Сяном також був великий ліс і ті ворони вибрали напрям на той же ліс за Сяном. І то власне тоді почалася ця стрілянина між німцями і радянськими солдатами, які побачили, що птахи переносять якісь вісті. Як говорив татові один зі старшин радянських, що стріляли до птахів-шпигунів над Сяном, бо ті переносили якісь вісті для німців. Те саме робили і німці.

Далі пан Степан пише: мій батько перед війною відремонтував старий водяний млин, який був власністю родини від кількох поколінь. При ньому збудував тартак, в якому була машина, що виготовляла гонти. В млині була машина для дроблення крупи з проса і ячменю. Наша сім'я була в небезпеці. Мій батько був свідомим, начитаним і добре знав, що вони, тобто совіти, робили і роблять з більш багатими людьми в Україні. Військо, яке розмішувалося в селі, складалося в більшості із мешканців Середньоазійських республік, лишень офіцери були слов'янами. Так батько запросив до своєї хати одного з лейтенантів і запитав: – Що робити, щоб мене не вивезли в Сибір? Той же офіцер, який був родом десь з-під Києва сказав до батька: – Ти перший запишися у колгосп. Батько так і зробив, та ще й віддав тартак і млин до колгоспу. Від того дня вже колгоспники почали обслуговувати млин і тартак.

В селі люди з плачем віддавали у колгосп не тільки машини і знаряддя, але і коней, худобу чи свиней. Як центр колгоспу було обрано господарку, господарські будинки і плебанію пароха нашої церкви отця Солтикевича. Сам парох, отець Солтикевич, перед приходом совітів переїхав на німецьку сторону, а коли вдруге прийшов німецький фронт до Улюча, він повернувся з ним. Помер в Улючі і похоронений біля церкви під покровом Вознесіння Христового, що на горі Дубник в Улючі.

Так то, з приходом радянської влади до села, люди в хатах майже нічого свого вже не мали. Це було, мабуть, у середині 1940 року, прийшов до нашого дому посланець із Сільради з повідомленням до батька, що тато має прийти до Доброї Шляхетської, села біля Улюча, яке також по тому боці Сяну, до пограничної застави. Батько сказав тому посланцю, щоб той сказав тим, які його послали, що він не прийде, бо він лежить хворий. Посланець пішов. Тоді моя мама

обв'язала голову батька рушником і наказала лягти у ліжку. Десь через годину заходять у нашу хату головні члени Сільради, вже вище згадані, Бахорський і Госкель. Коли побачили батька у ліжку, тільки запитали його, що йому. Тато сказав їм, що має трясцю і дуже слабо себе почуває. Так вони постогнали над батьком і відійшли.

Мій батько пролежав у ліжку до 22 червня 1941 року. Пригадую собі, коли над улюцьким небом заревіли німецькі літаки. Був це гарний сонячний день, а із-за Сяну іде з підкоченими руками німецька піхота. Батько тоді став з ліжка і пішов у село, на Кут – так звався центр села, де була крамниця кооперативу. Там він зустрів знайомих односельчан і з ними добре напився так, що додому повернув увечері ледве живий, бо під час «псевдо хвороби» він алкоголю навіть не понюхав. Опісля якогось часу тато дізнався від приязних людей, що весь час, коли він лежав у ліжку, наша хата була під оглядом, чи тато не буде пробувати тікати за Сян, до німців.

(далі буде)

Василь Шляхтич

Вертайме до давних імен!

Життя на Лемківщині перед 1947 р. штотраз барже нам втіче в минуле. Для того мусиме якнайвище глядати слідів в історії, котри хоч на кус пробудят життя наших предків. Сліди тоти допоможут тіж молодому поколінню в самоідентифікації — де є їх культурни, релігійни чи національні корені. Тамтот світ з-перед акції „Вісла” часто чарує нас барз оригінальними іменами. Штот не били чужи для нашої громади, хочу почати цикль дописів про життя святих, які носили тоти імена. Коли родяться в наших родинах діти, може, давни імена на ново в них загостять? Притягнут почесним життям святих ци хоч през свою оригінальність, так тепер модну в світі.

Почну од імена Спіридон, котре є мі барз близке, бо так називався мій прадідо з Новівси - Спіридон Шаршонь.

Святий Спіридон бив єпископом Тремітунту на Кипрі. Інформації о ним подають в “Історії церкви” Херміяш Созомен і Сократес Схолястик. Народився в III в. в Адрії на Кипрі. Бив простим пастухом о велькій вірі, котру доцінено та вибрано його єпископом Тремітхус. Гнеска то маленьке село на Кипрі. Чарував горячом простом віром в Бога. Брав участ в I соборі в Ніцеї, де потвердив правду про Святу Трійцю. Легенда голосит, што на тим соборі взяв цеглу і так міцно стиснув, што загорів на ній оген, потекла вода, а в його руках лишилася глина. Тота цегла в його очах била живим прикладом Святой Трійці. Помер ок. 348 р. Деси коло 691 р. мощі святого перевезено з Тремітунту до Царгорода (інша назва Константинополя, тепер - Стамбул), а в 1456 році до Епіру, а потім на грецький острів (виспа) Корфу, де є до гнеска. Є покровителем того острову. Святий врятував острів від голоду, зарази (2 рази) і нападу турків. Гнеска што другий мешканець острова носит його імя. Люде моляться до св. Спіридона, штотб допоміг їм найти працю, мешканця, здати екзаміни. Мешканці Корфу до гнеска вірят, што святий Спіридон ходит по їх острові та помагат людям. Я знам осбисто, што допоміг мойому прадідові перейти през життя і за тото єм му барз вдячний. В церковним календарі його ден святкуєся 12 грудня. **(ав)**

Акція «Вісла» (п'єса)

Адам Вев'юрка

Хата на Лемківщині, родина: муж – Петро, жєна – Ганка, дїдо – Йосиф, баба – Параска (лежить в ліжку), діти – Семан та Маруся

Петро: Дороги, недовго маме опустити нашу хижу, рідне село, наши гори.

Не знаєме, де ідеме. Пам'ятам, як в 46-тім році нам військо польське повідало: *Jak nie pójdziecie na wschód, to pójdziecie na zachód! Innego wyjścia nie macie!* Мій вуйко Миколай з родиною пішов на Україну, подібно там ковбаси на плотах вісят. Лем чом од тамтого часу нич до нас не пише? Не вірю в того щастя! Сталін не вірит в Бога, то і Бог ним не керує!

Дорога родино! Покля сядеме, може, остатній раз при столі, при котрим прадїдове сідали, помольмеся словами першої молитви.

Петро і ціла родина моляться: В ім'я Отця і Сина і Духа Святого. Амін (три раз). Отче наш....

Сідають, лем Петро стоїт. Петро: Пам'ятайте, стіл тот лучив від поколінь нашу родину. При ним наши предки сідали, штоб страви, дани від Бога, дарували нам сили, але і будили почуття спільноти і вдячності за тот хліб насущний.

Петро бере хліб, робит знак хреста на ньому та кроїт і роздає родині від найстарших (найперше своїй мамі). Сідає. Родина зачинає їсти.

Дїдо: Петре, то правда, што староста Мушини заборонив фурманам винаймати возів, штоб ми забрали якнайменше свого добитку? Преціж ми не маме коні, бо нам німці забрали, а корови планни по зимі.

Петро: Митро з-під церкви повідав, што то правда. Хцут, штоби веце для них ся лишило. Не знають, што людська кривда щастя не дає. Ми ніколи з поляками нич злого не мали, лем зо всходу ідут чутки, што ми мордерци.

Дїдо: Чи шанувати рідну традицію, віру - то штоси злого? Од давна лем прїбували нас поділити, зосварити, штоб ми одшмарили вікову назву русин, яка веде нас до традиції Київської Руси. Наша історія довга ту в горах, а прїбуют ей скоротити! Штоб ми стратили свою гідність та забили зв'язок зо Львовом та Києвом. Пам'ятай сину, лем зли люде нас ділят.

Ганка: Петре, не мішайся до політики!

Хоц няньо повідають мудро, але нич не зміниш. Пам'яташ, кїльо загинуло в часі війни? А внеска тіж часи неспокійни. Не знаєме, хто хоче нашого добра, а хто, як чорт в чужій скорі, вночи приходит та хоче нашого нещастя! Буд тихо!!! Хлопці з ліса нас вшитких не оборонят! Хоц так гарді сьпівають.

Звертається до діти і горозит: А ви, діти, пам'ятайте нич нікому не повідайте на селі і тим, хто в ночі приходит. Не знаєме, хто свій, а хто чужий. Сусід поляк Слабий з нашого села повідат, што тоти рабусі - то поляки не з наших сіл, лем деси з дальших. Дякувати, што тіж є добри поляки.

Семан: Мамо, ми добрі знаєме, лем чом вечером не можеме політати по селі?

Петро: Мама добрі повідають. Сідте дома, лем можете вечером іти до церкви на вечірню.

Маруся: Ночи таки юж теплі. Чи можеме там за хижом ватру запалити, а потім спати на сїні?

Ганка: Повілам, не буду повтаряти. Мате вечерами сидіти дома! Лем можете іти на вечірню!

Діти разом: Добрі, мамо.

Баба Параска: Пам'ятайте, што мусите триматися церкви. Она лучит нас з Богом, дає надію, што не згинеме, коли будеме шанувати віру предків. Діти, пам'ятайте зло на світі є, але минає, коли жива є молитва. Бо Бог добро в ній дарує та зло вбиває. Так пише в святих писмах! Лем вірте в Бога та в силу рідної церкви!

Моє життя недовге. Дякую Богу, што мам вас та моглам жити на рідній землі предків. Коли прийде мій час, прошу поховайте мене на цмїнтері, там на горбочку при вербі, де лежить моя мама. Хцу лем вмирати на рідній землі. Прошу вас!

Петро: Ой, мамо, їщи тот час не надишов!

Баба: Нихто не знає, як довго світитися свічка життя. Але пам'ятай і присягній, што мої кості будут в рідній землі!

Петро: Присігам!

Бере хрест та цілує, в тим моменті хтоси стукат до двери

Офіцер: Otwierać Wojsko Polskie!

Петро отверат входить офіцер та двох жовнірів.

Офіцер: No już nadszedł wasz czas! Nie trzeba

було мorderać нашого генерала! А wiem, wiem, wy niewinni! А kto wieszal w cerkwi błękitno żółte wstążki na chorągwiach? Tu jest Polska, a nie Ukraina. Jej nigdy nie będzie, chyba że Ukraina Republika Socjalistyczna, ale tam nie chcieliście pojechać, a była szansa!

Jesteście jak kundle bez państwa, narodu! Dziękujcie Polsce, że was chce przygarnąć! Łemkowie, Rusini, Ukraińcy - worek pełen morderców Wołynia! Dobrze, że dziś możemy wyrównać nasze krzywdy!

Петро: Пане, чи ти як Пілат судиш нас?

Офіцер: Ja w Boga nie wierzę, ale jeśli Пілат był Polakiem to z przyjemnością was osadzę!

Петро: Немає злих народів, сут лем зли люде! Маме сусіда поляка, який навіть ходит з нами до церкви і знає по-нашому!

Офіцер: Gadaj ruskij chамie po polsku! Wasz sąsiad jest za dobry. Każdy z was ma nóż za plecami i tylko czekacie na okazję!

Петро: В нас ніж є лем до хліба і не будит ненависти!

Офіцер: Kto wie, co wy myślicie, od wieków mieszkacie w Polsce, a nigdy nie staliście się Polakami. Tylko się modlicie i żyjecie rodzinnie. Za bardzo cenicie tradycję i rodzinę. A niektórzy z was poszli do lasu i wy pomagacie im. Dajecie chleb i nadzieję! Nigdy na to nie pozwolimy! Za długo zwlekaliśmy! Jesteście jak szarańcza!

Петро: Ми хцеме лем спокійно жити! Лем!

Офіцер: Za późno! А może nareszcie! Waszą winą jest, że urodziliście się nie Polakami! Brać ich! Zabierajcie też swoje tobołki!

Дідо: Але ми не маме коні до воза?

Офіцер: To nawet dobrze, sami pociągniecie swój majątek, którego dorobiliście się w państwie polskim!

Жовніри виганяють вишитких. Семан бере дзбан, розливає по сцені

Семан: Не спрібуєте того молока!

Петро: Тату. Жено, діти цілуйте поріг хижі, бо не знаме, чи ся вернеме, чи прежиєме. Зостан з Богом, рідна хижо! Землю предків, пробач мі, што тя лишам!

Бере Хрест зо стола і робит ним знак хреста до публіки та ховат під кошелю.

Жовнір: А co ze starą?

Баба: Я нигде не іду! Виностеся!

Жовніри берут єй за руки і виносят з хижі

Офіцер: Nie bójcie się! Jaworzno na was czeka!

Вишитких провадять, в тим момеиті влітує сусід поляк, падає на коліна

Сусід: Boże pobłogosław ich w imię przebaczenia dla mego narodu! Ci żołnierze nie wiedzą, co czynią! Idźcie z Bogiem i wybaczone nam tak jak Chrystus wybaczył swym oprawcom!

Сусід падає знаком хреста.

КОНЕЦ

Слова мого батька

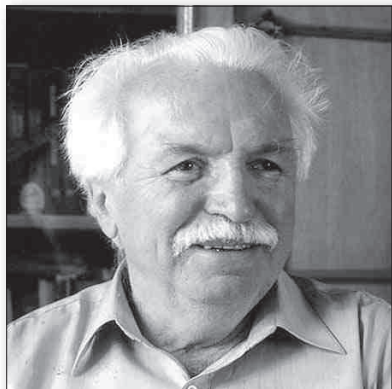
Василь Шляхтич

*Хочеш почути? Все скажу.
Ось тут стояла наша хата.
Побудував їй дід, мій тато.
Дерев'яна. Стріхою крита.
Така, як майже всі в селі.
Тут вперше бачив красу світа.
Тут родились діди твої...
У сорок шостім польський воїн
Пустив з вогнем наше гніздо.
Люди в селі не мали зброї.
Бога питаю - Заві що
Вкрадено щастя батька, діда?
А скільки вбито? Скільки вбито
Тих, які так хотіли жити
На рідних землях тут в Бескидах?
Молитвою у небо лину
Сам тихесенько, як колись...
Щоб повернув Бог Батьківщину
Дітям її. І ти молись.
Якщо такою буде воля
Бога Отця і Бога – Сина.
Святі усім, які їх молять
Своєю мірою дадуть.
Про це народе не забудь.
Ісус за Правду і Добро
Покинув небо, щоб спасти
Тих, яким не є все одно
Яку ПРАВДУ у світ нести.*

05.09.2012р.

Помер видатний лемкознавець Іван Красовський (1927-2014)

Проживши довге і плідне життя 24 лютого 2014 року помер відомий історик, етнограф, публіцист та громадський діяч Іван Красовський, родом з села Дошно на Сяніччині (нар. 22 жовтня 1927 р.). Навчався в Українській учительській семінарії в Криниці, 1945 р. депортований в Україну. Закінчив історичний факультет Львівського університету ім. Івана Франка. Ще студентом

Іван Красовський

розпочав дослідження історії, культури та мистецтва лемків. Очолив створену в 1991 р. Фундацію дослідження Лемківщини, яка протягом 8 років видала двадцять книжок з лемківської тематики. Працював у Львівському історичному музеї.

Іван Красовський є автором багатьох наукових праць: розділ «Матеріальна культура лемків» («Лемківщина» ред. Б. Струмінський, т. 2. 1988), монографія «Прізвища галицьких лемків XVIII ст.» (Львів, 1993), «Лемківщина у боротьбі за возз'єднання в Україною» (Нью-Джерсі, 1964), «Хто ми, лемки...» (у співавторстві з Д. Солинком. Львів, 1991), «Тільки з рідним народом» (Львів, 1992), «До земляків за океан» (Львів, 1993), «Михайло Орисик — визначний різьбар Лемківщини» (Львів, 1995), «Лемківська церква святих Володимира і Ольги у Львові» (Львів, 1997). Він також є упорядником альбому «Лемківщина в творчості Василя Мадзеляна» (Львів, 1994), співавтором і упорядником «Лемківського календаря» на 1994—1999 роки та автором історичної кіноповісті «Андрій Савка» («Дукля» 1—2, 1984). Опублікував понад 1000 статей на лемківську тематику, зокрема замітки «З історії та культури лемків», які у 1977—1991 рр. друкувалися в «Нашому слові» та лягли в основу останньої великої праці науковця «Енциклопедичного словника Лемківщини», виданого минулого року.

Вічна йому пам'ять!

(ред.)

**Іван Красовський, Іван Челах,
Енциклопедичний словник Лемківщини,
Львів 2013, 751 с.**

Енциклопедія містить довідкові матеріали з історії та культури лемків, історії лемківських сіл, інформацію про визначних діячів. Ця праця є результатом багаторічних досліджень історика, етнографа, публіциста Івана Красовського, присвячених історії та культурі Лемківщини, зібраних в єдине енциклопедичне видання. Співавтором видання є член Фундації дослідження Лемківщини Іван Челах.

Почесну грамоту в подяці п. Лідії Курилло за передани ОЛ бібліотечні засоби, вручат з-ик голови ОЛ Адам Вес'юрка

Приватне оголошення

Кавалер, працюючий,
музикальний для себе, українець
познайомиться з панною
від 30 до 40 років – українкою,
музикальною, яка грає на скрипці
(не тільки), доброю господинею -
з метою одруження.
Листи прошу надсилати
на адресу редакції.

Лемківська хроніка

21.11.13. **Бжоза.** В празник св. Архангела Михаїла о. парох Артур Грабан з вірними організували “Лемківський кермеш” за підтримки Об’єднання лемків.

19.12.13. **Олава.** Місцевий гурток ОЛ організував зустріч зо Св. Миколайом и додатково різни гри и забави.

22.12.13. **Лігниця.** З нагоди «Wigilii Narodów» члени ОЛ А. Вев’юрка, К.Довгань-Доманьска и І. Тирпак зорганізували лемківський святочний стіл.

січень

11.01. **Горлиці.** Центр культури ім. Б.-І. Антонича в рамках “Спіткань з Лемківщином” організував зустріч “Од Різдва до Маланки”. По спільним колядуванню гості вечера з фейєрверками привитали Новий рік.

18.01. **Олава.** Місцевий гурток ОЛ разом з Гр-кат. парафійом в Олаві організували Щедрий Вечер для широкого грона люди.

лютий

01.02. **Лігниця.** ІV Ліцей організував винятковий Стоднівковий бал в традиційній національній оправі. До випускників приїхали приятелі аж з далекого Гурова Ілавецкого.

02.02. **Горлиці.** Горлицька парафія організувала вечер коляд. З вертепом виступили місцеві діти и молодь.

08.02. **Любін.** Православне братство ім. свв. апостолів Петра і Павла з великим успіхом організувало карнавальну забаву.

09.02. **Горлиці.** Центр культури ім. Б.-І. Антонича організував зустріч лемківської громади з представником Міністерства Середовища Директором Департаменту лісництва Ніном Добжиньском и представниками Державних Лісів з Малопольского и Підкарпатского воеводств.

20.02. **Київ.** Кирвавий четвер - масовий розстріл протестувальників на Майдані. В наступних днях корумпована влада втекла з країни. Народне повстання перемогло - опозиція взяла владу в свої руки.

22.02. **Лігниця.** Гурток ОЛ в Лігници разом з ОУП організували благодійну забаву, з якої дохід призначено на допомогу жертвам режиму.

23.02. **Горлиці.** Центр культури ім. Б.-І. Антонича в рамках “Спіткань з Лемківщином” організував зустріч з Лілійом Тхір — дочком Петра Пиртея, автора свіжо виданої граматики “Лемківски говірки. Фонетика і морфологія”.

24.02. **Львів.** Одишов до вічності відомий історик, етнограф, публіциста и громадський діяч Іван Красовский, родом з села Дошно на Сяніччині (нар. 22 жовтня 1927 р.).

25.02. **Любін.** Місцевий гурток ОЛ разом з ОУП и інчима організаціями під пам’ятником Солідарности оддали чест жертвам Майдану.

25.02. **Вроцлав.** В рамках проєкту «Євромайдан тур 2014» виступив київський гурт «Гайдамаки»; скорше виступив тіж в Лігници.

28.02. **Горлиці.** Центр культури ім. Б.-І. Антонича організував концерт етно-гурту з Києва “Luiku”.

березень

01.03. **Горлиці.** Члени Головної управи ОЛ під час статутного засідання прийняли план праці ОЛ на наступни місяці.

02.03. **Гожів.** Члени гуртка ОЛ разом з цілом громадом міста молилися за жертви Майдану. По богослужбах виступив хор «Боян Дрогобицький» з Дрогобича.

09.03. **Горлиці.** Центр культури ім. Б.-І. Антонича організував зустріч з жидівском культуром и варштати під назвом „Проект пам’ят” - твориме образ всоїх предків на основі старих фотографій.

14.03. **Краків.** Місцевий гурток ОЛ організував спітканя з др. габ. Богданом Гальчаком, який виступив з темом «Найдавнішій історії лемків на основі історичних джерел».

23.03. **Горлиці.** Центр культури ім. Б.-І. Антонича організував зустріч, присвячену 200-літтю Тараса Шевченка. В концертній програмі виступили учні и студенти з Лемківщини. Гостьом зустрічі бив поранений на Інституцкій 20 лютого Віталій Карпин з Борислава.

(мг)

[LEM.ww - вартат заздріти, послухати...]

Центр культури ім. Б.-І. Антонича в Горлицях:

- концерти, виставки, дебати, прелекції,
презентації
- Бібліотека ім. Василя, Теофіля и Олександра
Куриллів
- кімната присвячена Б.-І. Антоничу
www.facebook.com/CKAntonycz

Свято лемківской культури "Лемківська ватра"

Ждиня, 18-20 липня 2014 р.

www.watrazdynia.pl

Об'єднання лемків

www.lemkounion.republika.pl

Лемківська освітня фундація ім. І. Криницького

www.lemkoeducationfound.republika.pl

Радіо „Кермеш”

Передачі: неділя 22:35 - 23:00

Ведучи: Павлина Цюрик, Роксана Тхір

kermesz@radiokrakow.pl

www.radiokrakow.pl

Радіо „Скриня”

Передачі: четвер 19:05 - 20:00

Ведучи: Івона Пентак, Ольга Галабуд

skrynia@radio.rzeszow.pl

www.radio.rzeszow.pl/media-box

Радіо „Радіо лемко”

www.radio-lemko.pl

„Лемколянд” - байки, гри, малюванки

www.lemkoland.com

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 4

у Лігниці ім. Б.-І. Антонича

www.zso4legnica.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 2

у Перемишлі ім. М. Шашкевича

www.szazsk.edu.pl

Світова федерація

українських-лемківських об'єднань

www.sfulo.com

Передплата „Ватри”

Ціна одного примірника 3 зл. + 1,60 зл. поштової оплати в Польщі.

Річна передплата 4 x 3 зл. + 6,40 зл. (кошти пересилки) = **18,40 зл.**

Від закордонної пересилки однієї „Ватри” поштова оплата - **9 зл.**

Річна закордонна передплата 4 x 3 зл. + 36,00 зл. (кошти пересилки) = **48,00 зл.**

Передплату замовляти за адресою Редакції. Вплати просимо пересилати на банківський рахунок:

Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków

BANK PEKAO SA: nr konta 83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Administracji i Cyfryzacji

Budac / Wydaje

ZJEDNOCZENIE ŁEMKÓW

Zarząd Główny

ul. Jagielly 2, 38-300 Gorlice; tel./fax 18 35 32 906

www.lemkounion.republika.pl; lemkounion@poczta.onet.pl

„Ватра” весна 2014 (85)

Редагує колегія

❖ Вікторія ГОЙСАК головний редактор ❖ дизайн Еміль ГОЙСАК ❖

❖ Адам ВЄВ'ЮРКА редактор на Західні Землі e-mail: adamwiew@wp.pl ❖

❖ Наталія ГЛАДИК, Олександр МАСЛЕЙ, Штефан ГЛАДИК, Григорій ТРОХАНОВСКИЙ ❖

❖❖❖

Технічне оформлення

FHU „LEBO” Gorlice; Drukarnia „Kwadrat” Nowy Sącz

❖❖❖

Adres Redakcji

ul. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice, e-mail: redakcja.watra@interia.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz korektę językową nadesłanych tekstów.
Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z jej poglądami.

Ватра

watradylnia.pl
Лемківськ@ ватра в Ждині
18-20.07.2014

Міля и Марія на своїм бльогу:
<http://makelifelemko.blogspot.com>

пропонують нам смачну кухню и все оригінальну моду

Блог. www.lemko.org.ua

Паски

Тепло, штора *тепліше*, весна на остро взялася до роботи і на двори осяліплят очі ясне сонце. До краю вертають лелеки, а до моди паски!

Хоцьки повиннам ся вчити, не моглам ся повстримати перед заляптаньом в паски своей старой спіднички :)

Запіканка з татараной (гречаной) каши зо шпинаком

Складники:

200 г кашы татарки (гречки), 250 г білого сира, 450 г мороженого шпинаку, 2 яйця, 100 г сметани 18 %, сіль, попер і мелена паприка

1. Кашу зварити так, як пише на упакованю.
2. На пательні розтопити масло, зошклити цибулю, додати 3 зубки ческу і на кінці шпинак.
3. В мисці розколоти 2 яйця, додати сир и приправити паприком, сольом и попрьом. Ціліст вимішати порядні відельцьом.
4. Лижку шпинаку замішати зо сметаном аж ся зробит сос. Додати сіль и попер.
5. Коли шпинак и каша остинут, додати до миски и вимішати.
6. Начиня жароодпорне висмарувати маслом и виляти до нього масу. Наверху розсмарувати сметановий сос.
7. Печи в печи, нагрітим до 180°C Perez 25 минут.

С тоднівка

IV Загальноосвітнього ліцею в Лігниці

сповнена традицій і неймовірної атмосфери...

* Катерина Бедричук

* Єва Хом'як *